

Nr 25.

Ankom till riksdagens kansli den 13 juni 1918 kl. 11 f. m.

Konstitutionsutskottets memorial angående ett vilande förslag till ändring i rikets grundlagar.

Närvarande: herrar *Mannheimer, Larsson* i Västerås, *Clason, Bellinder, von Geijer, von Mentzer, Olof Olsson, von Zweigbergk, Böberg, Janson* i Kungsör, *Kropp, Räf, Jansson* i Edsbäcken, *Sterne, von Sneidern, Hansson* i Gärda och *Norman*.

I sitt memorial nr 1 anmälde konstitutionsutskottet för riksdagen, bland annat, i punkten 4:o ett vid 1917 års riksdag såsom vilande antaget förslag till ändrad lydelse av §§ 103 och 108 regeringsformen samt § 13, § 14 mom. 2, § 15 mom. 1 och 4, § 17 mom. 1 och 2, § 21, § 69 och § 70 riksdagsordningen, så ock till övergångsstadganden i regeringsformen och riksdagsordningen. Ifrågavarande grundlagsförslag antogs 1917 i samband med avlåtande av en skrivelse till Kungl. Maj:t med anhållan, det täcktes Kungl. Maj:t låta för nästkommande års riksdag framlägga förslag till sådana ändringar i gällande kommunalförfattningar, att val till landstingsmän och stadsfullmäktige samt eventuellt även andra kommunala val i högre grad än nu är fallet sammanföras till en och samma tidpunkt. Med avseende å sammanhanget mellan de båda frågorna uttalade konstitutionsutskottet i sitt utlåtande nr 23: »Därvid förutsätter utskottet, att de grundlagsändringar, vilka i detta syfte föreslås, icke bliva slutgiltigt antagna, förrän frågan om en omläggning av de kommunala valen i överensstämmelse med den av utskottet i dess utlåtande nr 24 föreslagna skrivelsen till Kungl. Maj:t kommit under riksdagens prövning. Utskottet förväntar, att detta skall kunna ske redan vid 1918 års riksdag.»

Med hänsyn härtill hava också båda kamrarna vid innevarande års riksdag var för sig beslutat, att det ifrågavarande grundlagsförslaget skall

uppföras på föredragningslistan till det plenum, som inträffar näst efter det, då vederbörande utskott inkommit till kammaren med *vare sig* utlåtande beträffande sådan omläggning av vissa kommunala val, som i 1917 års riksdagsskrivelse nr 308 avses, *eller* besked, att förslag i detta ämne icke vid innevarande riksdag kommer under behandling.

I anledning av nyss omförmälda, 1917 avlätna skrivelse har Kungl. Maj:t till innevarande års riksdag avlåtit en proposition, nr 261, med förslag till ändringar i kommunalförfattningarna i syfte, att den successiva förnyelsen av landsting samt stads- och kommunalfullmäktige skall upphöra. Kamrarna hava numera, med avslag å utskottets hemställan om bifall till denna proposition i vissa delar, beslutat att i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t täcktes föranstalta om utredning av frågan om införande av en för hela landet gemensam valdag på hösten, alternerande för valen till andra kammaren och landstingsmannavalen, vilken utredning borde omfatta jämväl frågan om lämpligheten av den gemensamma valdagens fastställande till en arbetsfri söckendag, samt till nästa riksdag framlägga det förslag, vartill utredning kunde föranleda.

Med hänsyn till det ovan berörda sammanhanget mellan å ena sidan grundlagsförslaget, å andra sidan frågan om ändrad ordning för vissa kommunala val, synes detta riksdagens beslut icke böra föranleda, att grundlagsförslaget nu upptages till definitivt avgörande. Utskottet får i stället hemställa,

att riksdagen måtte för sin del besluta att till nästkommande lagtima riksdag uppskjuta behandlingen av det sedan 1917 års riksdag vilande förslaget till ändrad lydelse av §§ 103 och 108 regeringsformen samt § 13, § 14 mom. 2, § 15 mom. 1 och 4, § 17 mom. 1 och 2, § 21, § 69 och § 70 riksdagsordningen, så ock till övergångsstadganden i regeringsformen och riksdagsordningen.

Stockholm den 13 juni 1918.

På konstitutionsutskottets vägnar:

OTTO MANNHEIMER.